

Видатному польському вченому в галузі страхування Єжи Хандшке присвячується

Професора Єжи Ричарда Хандшке (Jerzy Ryszard Handschke) беззаперечно можна зарахувати до когорти провідних вчених-енциклопедистів новітньої світової історії фінансів та страхування. Науковий доробок вченого відомий теоретикам та практикам страхових ринків Польщі, України, Росії, Білорусії, Німеччини та інших країн світу.

Юрій Клапків, Віктор Тринчук

*Хороші люди принесуть нам щастя,
деякі нагородять нас досвідом,
а найкращі - подарують спогади.
Цінуймо кожного.*

Професор Єжи Хандшке народився 5 березня 1948 року в Рогожі Великопольській в замкнутій аристократичній родині. У цьому місті також пройшли його дитячі та юнацькі роки - роки становлення як особистості в початковій та середній школі. У 1965 році майбутній професор продовжив навчання на Загальноєкономічному факультеті Вищої школи економіки в Познані (нині економічний університет). Після отримання ступеня магістра у 1970 році, був докторантом у Відділі страхування інституту торгівлі товарами і послугами Вищої школи економіки. У 1975 році він захистив кандидатську дисертацію на тему: "Критерії оцінки якості типу обов'язкового сільськогосподарського страхування" під науковим керівництвом професора доктора наук Люціана Погожинського. Варто зазначити, що ця наукова праця отримала високу нагороду Міністра освіти і науки.

Упродовж 1975-1978 рр. професор Єжи Хандшке працює доцентом на кафедрі страхування у Познані. У 1978 році він взяв на себе роботу з організації Інституту страхування і профілактики на факультеті економіки Вищої інженерної школи в Радомі (тепер університет технології та гуманітарних наук ім. Казимира Пуласкі в Радомі). Паралельно з науковими пошуками Єжи Хандшке займається й адміністративною роботою, стає першим директором цього Інституту. До роботи в вузі було залучено найкращих фахівців і з УРСР, наприклад, із Тернопільського фінансово-економічного інституту - туди був направлений завідувач кафедри страхування - к.е.н. Клапків Михайло Семенович. Хандшке обіймав посаду директора до 1990 року, одночасно навчаючись у докторантурі. У 1991 році вчений успішно захистив докторську дисертацію на тему: "Страхування, як інструмент економічної політики в умовах сучасного соціалізму" у Державній фінансовій академії в Москві (нині Фінансовий університет при Уряді Російської Федерації), центрі тогочасної страхової науки у СРСР, де і отримав ступінь доктора економічних наук.

У 1993 році він повернувся на посаду доцента кафедри страхування тодішнього економічного університету в Познані. У 1997 році вже був ад'юнкт-професором в університеті, а з 2005 року обіймає посаду завідувача кафедри страхування - найстаршої кафедри страхування у Польщі, із понад 60-ти літньою історією. Впродовж значного періоду працював також на посаді професора Вищої школи фінансів та інформатики ім. Януша Чечлінського в Лодзі, Державної Вищої професійно-технічної школи ім. Станіслава Сташица в Пилі, Вищої школи комунікації та управління й Вищої банківської школи в Познані.

Науковий доробок Єжи Хандшке завжди мав серйозну практичну апробацію, зважаючи на цей факт, за багаторічну сумлінну працю та активну участь у реформуванні польського страхового ринку, розвиток страхової освіти та науки у березні 2013 року президент Польщі Броніслав Коморовський надав професору надзвичайному Університету економічного в Познані, доктору хабілітованому, звання професора економіки (професор Бельведерський).

У коло наукових інтересів професора Єжи Хандшке входило дослідження розвитку: сільськогосподарського страхування, концепції якості страхового захисту та оцінки елементів якості, профілактики страхування, теоретичних основ страхування.

Єжи Хандшке є автором понад 100 наукових праць в галузі страхування: монографій, підручників, посібників. Крім того, професор був автором близько 300 відгуків на публікації наукових робіт із галузі страхування.

Описуючи наукові та творчі досягнення пана Професора не можна забути про його активну діяльність в якості експерта з вдосконалення страхового законодавства. Професор до юридичної науки ставився із повагою та особливим настроєм, він не був юристом, але у нього був широкий світогляд, глибокі знання та високий рівень правової культури. Він неодноразово повторював що, заглиблення в дослідження правових колізій розширює горизонти.

Чималим був внесок Єжи Хандшке в розробку чинного законодавства та вдосконалення практики його реалізації. Його зацікавленість юридичною стороною страхування була відображена не тільки в наукових публікаціях, але, перш за все, в численних експертних висновках для суддів, прокурорів, Сейму і Сенату Республіки Польща. Багато із них містять пропозиції та висновки *de lege lata* і *de lege ferenda*, що вплинули на формування національного страхового права.

Професор Єжи Хандшке протягом багатьох років завдяки різним інноваційним формам та методам навчання, формував світогляд у студентської молоді. Для студентів, як і колег, був завжди щирим та відвертим у стосунках. Кафедра була єдиним центром генерації ідей та наукових задумів. Наукові роботи його студентів та співробітників отримували численні нагороди і відзнаки в конкурсах на кращу магістерську чи бакалаврську роботу. В цілому професор взяв участь у підготовці цілої плеяди фахівців страхового ринку - близько 1200 магістрів і бакалаврів. Під його науковим керівництвом було захищено 9 докторських дисертацій, із яких 5 отримали нагороди, як кращі роботи на загальнонаціональному рівні, опановано 11 кандидатських та докторських праць.

Активні наукові дослідження та викладацьку діяльність професор доповнював участю в численних організаціях та інституціях. Був головним редактором "Страхових відомостей" ("Wiadomości Ubezpieczeniowych"), членом редакційної колегії українського журналу "Страхова справа", членом ради "Праці і Матеріали Факультету Управління Гданського університету", член Наукової

ради "Розв'язань страхування" (Rozpraw Ubezpieczeniowych), членом редколегії серії "Сучасне страхування" ("Współczesne Ubezpieczenia"), рекомендованою Групою PZU і Женевською асоціацією (The Geneva Association).

Обіймав також посади: Віце-президента Господарської Палати Страхування і Обслуговування Ризику, Арбітра в Арбітражному суді при Страховому омбудсмені (Rzeczniku Ubezpieczonych), Голови Наукової Ради Фонду Інституту управління ризиками у Варшаві, члена Наглядової ради PZU Zycie S.A (віце-голова Комітету з аудиту), члена Ради Застрахованих при Страховому омбудсмені (Rzeczniku Ubezpieczonych), членом Президії Комітету з Етики при Польській лізі страхових і фінансових посередників, головою Ревізійної комісії РТЕ в Познані.

Упродовж 1981-1999 рр обіймав посаду віце-президента Польської секції Міжнародної асоціації страхового права (AIDA). Був також членом The Board of Governors International Insurance Society.

Визнання науково освітньої діяльності професора знайшло своє відображення у титулах та нагородах. Статус почесного доктора (*honoris causa*) Тернопільської академії народного господарства (ТАНГ), отримав ще у 1994 році. Принагідно варто зазначити, що саме завдячуючи співпраці Ярослава Шумелди, Михайла Клапківа та Єжи Хандшке з 1 жовтня 1998 року ТАНГ вперше в Україні створив Україно-польський факультет фінансів і страхування в структурі Інституту фінансів. Першим деканом якого було призначено відомого вченого в галузі страхування Ярослава Шумелду.

Держава високо оцінила трудові здобутки Єжи Хандшке. Він був нагороджений орденом третього ступеня міністра науки і науки за досягнення в галузі теоретичних досліджень (1975). Були і нагороди від ректора Економічної академії в Познані за колективний підручник "Довідник страхового агента" (1997) та "Господарське страхування" (1999), а також нагороди за працю "Страхування в умовах ринкової економіки" (2003).

Діяльність професора на науково-дослідній ниві цінувалась та визнавалась також ректорам інших університетів та коледжів, наприклад нагорода II ступеня Ректора Вищої Торгової Школи у Варшаві за книгу "Соціальні аспекти розвитку страхового ринку" (2011), колективна нагорода I ступеня за участь у працях Факультету Управління Варшавської політехніки "Страхування: підручник університетський" (2011).

Останніми були нагороди: Лідер Страхової Освіти (2008), Людина року у

страхуванні (2008 р.) та нагорода Страхового Омбудсмена "Заслужений для споживачів страхових послуг" (2010).

Професор Єжи Хандшке був також неодноразово відзначений й іншими нагородами та титулами, у 1984 році отримав Відзнаку Міста Радома Срібний хрест за заслуги (1985), медаллю КЕН (1986), срібною та золотою медаллю пошани польського економічного товариства (1985, 1989), срібною та золотою відзнакою за заслуги в сфері фінансів PRL (1987, 1988). Та немало інших нагород за внесок у навчальний процес та організаційні заходи.

Ця людина була аристократична в манерах, вишукана і справді багата не матеріальним, а любов'ю: до життя, гарної кухні, витриманих вин, красивих жінок та предметів мистецтва.

Як поціновувач художніх цінностей, щороку влаштовував виставки картин та предметів мистецтва, вміло реконструювавши, занедбані будівлі сільськогосподарського призначення у виставковий зали для картин. Його щорічні заходи були абсолютно безкоштовні та збирали до 400 гостей на подвір'ї невеличкого замиського будиночка, саме середовище гостей було надзвичайно різноплановим - це були і міністри, і фермери із сусідніх будинків, студенти та професори із різних країн. Зазвичай цей захід відвідували сім'ями, він завершувався спільним вогнищем, елегантною подачею напоїв та страв.

Навіть сам стиль життя, гумор, простота у спілкуванні, безкорисливість та ентузіазм свідчив про вроджену інтелігентність та вишуканість манер Пана Професора.

З глибоким смутком та скорботою повідомляємо, що з 13 грудня 2013 року немає вже серед нас польського вченого в галузі страхування, професора, доктора наук Єжи Хандшке, заслуженого викладача Університету економічного в Познані, керівника кафедри страхування провідного експерта зі страхування. Наукова спільнота втратила надзвичайно працелюбного дидактика, сердечного приятеля, наставника студентської молоді, інтелектуала страхової справи, інтелігента та невтомного науковця з невичерпною життєвою та творчою енергією.

Слава Богу, що мали можливість власне бути знайомими та співпрацювати з такою яскравою, інтелігентною, висококультурною особистістю, надзвичайно доброзичливою і чуйною людиною, яка завжди надихала колег власними ідеями та вчинками. Світлу пам'ять про талановитого вченого, відомого дослідника, толерантну, високоавторитетну людину назавжди збережуть у своїх серцях його учні, колеги, друзі.